

Ανήλικοι που στερούνται της ελευθερίας τους

*Απόσπασμα από τη 9^η Γενική Έκθεση,
δημοσιεύθηκε το 1999*

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

20. Σε ορισμένες από τις προηγούμενες εκθέσεις της η ΕΠΒ περιέγραψε τα κριτήρια τα οποία καθοδηγούν το έργο της σε μια ποικιλία χώρων κράτησης, περιλαμβανομένων των αστυνομικών τμημάτων, των φυλακών, των κέντρων κράτησης μεταναστών και των ψυχιατρικών ιδρυμάτων.

Η επιτροπή εφαρμόζει τα προαναφερθέντα κριτήρια, στο βαθμό που αρμόζουν, σε σχέση με τους ανήλικους (δηλαδή άτομα ηλικίας κάτω των 18) που στερούνται της ελευθερίας τους. Ωστόσο, ανεξάρτητα από το λόγο για τον οποίο μπορεί να στερούνται της ελευθερίας τους, οι ανήλικοι είναι εγγενώς πιο ευάλωτοι από τους ενήλικες. Κατά συνέπεια, απαιτείται ιδιαίτερη επαγρύπνηση για να διασφαλιστεί ότι η σωματική και ψυχική τους ευεξία προστατεύεται επαρκώς. Για να τονίσει τη σημασία που δίνει στην πρόληψη της κακομεταχείρισης των ανηλίκων που στερούνται της ελευθερίας τους, η ΕΠΒ επέλεξε να αφιερώσει το κεφάλαιο αυτό της 9^{ης} Γενικής της Έκθεσης στην περιγραφή μερικών συγκεκριμένων θεμάτων που παρακολουθεί σε αυτόν τον τομέα.

Στις ακόλουθες παραγράφους, η Επιτροπή προσδιορίζει διάφορους μηχανισμούς προστασίας κατά της κακομεταχείρισης που θεωρεί ότι θα πρέπει να προσφέρεται σε όλους τους ανήλικους που στερούνται της ελευθερίας τους, πριν επικεντρωθεί στις συνθήκες που θα πρέπει να επικρατούν στα κέντρα κράτησης που έχουν σχεδιαστεί ειδικά για τους ανηλικούς. Η Επιτροπή ελπίζει ότι με τον τρόπο αυτό θα δώσει μια σαφή ένδειξη στις εθνικές αρχές για τις απόψεις της σχετικά με τον τρόπο μεταχείρισης τέτοιων ατόμων. Όπως και τα προηγούμενα έτη, **η ΕΠΒ θα καλωσόριζε σχόλια σε αυτό το ουσιαδές τμήμα της Γενικής Έκθεσής της.**

21. Η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει ευθύς εξ' αρχής ότι τυχόν πρότυπα τα οποία μπορεί να αναπτύσσονται στον τομέα αυτό θα πρέπει να θεωρούνται συμπληρωματικά αυτών που περιγράφονται σε ένα οπλοστάσιο άλλων διεθνών κειμένων περιλαμβανομένης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών του 1989 για τα Δικαιώματα του Παιδιού, των στοιχειωδών κανόνων των Ηνωμένων Εθνών του 1985 για την απονομή δικαιοσύνης σε ανηλικούς (*κανόνες του Πεκίνου*), των κανόνων του 1990 των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία των ανηλίκων που στερούνται της ελευθερίας τους και των κατευθυντήριων γραμμών των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη της εγκληματικότητας των νέων (*κατευθυντήριες γραμμές του Ριάντ*).

Η Επιτροπή επιθυμεί επίσης να εκφράσει την έγκρισή της για μια από τις θεμελιώδεις αρχές που εμπερικλείεται στα παραπάνω κείμενα, δηλαδή ότι οι ανήλικοι θα πρέπει να στερούνται της ελευθερίας τους μόνο σαν έσχατη λύση και για το συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα (βλ. άρθρο 37 β. της σύμβασης για τα δικαιώματα του Παιδιού και τους κανόνες 13 και 19 των *Κανόνων του Πεκίνου*).

Μηχανισμοί προστασίας κατά της κακομεταχείρισης ανηλίκων

22. Λαμβάνοντας υπόψη την εντολή της, η πρώτη προτεραιότητα της ΕΠΒ κατά τη διάρκεια επισκέψεων σε χώρους όπου ανήλικοι στερούνται της ελευθερίας τους είναι να ζητήσει να διαπιστώσει αν υφίσταται σκόπιμη κακομεταχείριση. Τα πορίσματα της Επιτροπής μέχρι σήμερα θα πρότειναν ότι, στις περισσότερες από τις εγκαταστάσεις που επισκέπτεται, αυτό είναι ένα σχετικά σπάνιο φαινόμενο.

23. Ωστόσο, όπως συμβαίνει με τους ενήλικες, φαίνεται ότι οι ανήλικοι διατρέχουν υψηλότερο κίνδυνο σκόπιμης κακομεταχείρισης σε αστυνομικές εγκαταστάσεις παρά σε άλλους χώρους κράτησης. Πράγματι, σε περισσότερες από μία περιπτώσεις, αντιπροσωπείες της ΕΠΒ έχουν συγκεντρώσει αξιόπιστα στοιχεία ότι οι ανήλικοι βρίσκονται μεταξύ των ατόμων που βασανίστηκαν ή άλλως έτυχαν κακομεταχείρισης από αστυνομικούς.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΠΒ έχει τονίσει ότι, η περίοδος αμέσως μετά τη στέρηση της ελευθερίας είναι εκείνη κατά την οποία ο κίνδυνος βασανιστηρίων και κακομεταχείρισης είναι μεγαλύτερος. Επομένως, είναι σημαντικό ότι όλα τα άτομα που στερούνται της ελευθερίας τους (συμπεριλαμβανομένων των ανηλίκων) απολαμβάνουν, από την πρώτη στιγμή που είναι υποχρεωμένα να παραμείνουν με την αστυνομία, το δικαίωμα να ειδοποιούν συγγενή ή άλλο τρίτο μέρος το γεγονός της κράτησής τους, το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο και το δικαίωμα πρόσβασης σε γιατρό.

Πέραν από αυτούς τους μηχανισμούς προστασίας, ορισμένες δικαιοδοσίες αναγνωρίζουν ότι η εγγενής ευπάθεια των ανηλίκων απαιτεί να λαμβάνονται πρόσθετες προφυλάξεις. Αυτές περιλαμβάνουν την τοποθέτηση αστυνομικών με επίσημη υποχρέωση να διασφαλίζουν οι ίδιοι ότι ειδοποιείται το κατάλληλο άτομο για το γεγονός ότι ένας ανήλικος κρατείται (ανεξάρτητα από το αν ο ανήλικος ζητά να γίνει αυτό). Μπορεί επίσης να ισχύει ότι οι αστυνομικοί δεν έχουν δικαίωμα να πάρουν συνέντευξη από έναν ανήλικο εκτός εάν ένα τέτοιο κατάλληλο πρόσωπο ή / και ένας δικηγόρος είναι παρών. Η ΕΠΒ καλωσορίζει αυτή την προσέγγιση.

24. Σε αρκετά άλλα ιδρύματα που επισκέφθηκαν, έχει λεχθεί στις αντιπροσωπείες της ΕΠΒ ότι δεν ήταν ασυνήθιστο για το προσωπικό να δίνει το περιστασιακό «παιδαγωγικό χαστούκι» σε ανήλικους που δεν συμπεριφέρονται καλά. Η Επιτροπή θεωρεί ότι, προς το συμφέρον της πρόληψης της κακομεταχείρισης, όλες οι μορφές σωματικής τιμωρίας πρέπει να είναι και επίσημα απαγορευμένες και να αποφεύγονται στην πράξη. Οι κρατούμενοι που δεν συμπεριφέρονται καλά θα πρέπει να αντιμετωπίζονται μόνο σύμφωνα με τις προβλεπόμενες πειθαρχικές διαδικασίες.

25. Η εμπειρία της Επιτροπής υποδεικνύει επίσης ότι όταν προκύπτει κακομεταχείριση ανηλίκων, είναι πιο συχνά το αποτέλεσμα μιας αποτυχίας να προστατευθούν επαρκώς τα εν λόγω άτομα από την κατάχρηση παρά μια εσκεμμένη πρόθεση να υποφέρουν. Ένα σημαντικό στοιχείο σε οποιαδήποτε στρατηγική πρόληψης τέτοιας κακοποίησης, είναι η τήρηση της αρχής ότι οι ανήλικοι κρατούμενοι θα πρέπει κατά κανόνα να στεγάζονται χωριστά από τους ενήλικες.

Στα παραδείγματα της μη τήρησης της αρχής αυτής που έχουν παρατηρηθεί από το ΕΠΒ συμπεριλαμβάνονται: ενήλικες άνδρες κρατούμενοι τοποθετούνται σε κελιά για άρρενες ανηλίκους, συχνά με την πρόθεση να κρατήσουν υπό έλεγχο αυτά τα κελιά. Ανήλικα κορίτσια στεγάζονται μαζί με ενήλικες γυναίκες κρατούμενες. Ανήλικοι ψυχιατρικοί ασθενείς μοιράζονται το δωμάτιο με ενήλικες ασθενείς με χρόνιες παθήσεις.

Η Επιτροπή δέχεται ότι μπορεί να υπάρχουν εξαιρετικές περιπτώσεις (π.χ. παιδιά και γονείς που κρατούνται ως κρατούμενοι μετανάστες), στις οποίες είναι σαφώς προς το συμφέρον των ανηλίκων να μη χωρίζονται από συγκεκριμένους ενήλικες. Ωστόσο, η συστέγαση ανηλίκων και άσχετων ανηλίκων αναπόφευκτα ενέχει την πιθανότητα κυριαρχίας και εκμετάλλευσης.

26. Προσωπικό αποτελούμενο και από τα δύο φύλα είναι άλλος ένας μηχανισμός προστασίας ενάντια στην κακομεταχείριση σε μέρη κράτησης, ιδιαίτερα όσον αφορά τους ανηλίκους. Η παρουσία προσωπικού που αποτελείται τόσο από άνδρες όσο και από γυναίκες μπορεί να έχει μια ωφέλιμη επίδραση και στο σωφρονιστικό ήθος και στην προώθηση ενός βαθμού ομαλότητας σε ένα χώρο κράτησης.

Το προσωπικό που αποτελείται και από τα δύο φύλα επιτρέπει επίσης την κατάλληλη ανάπτυξη του προσωπικού κατά την εκτέλεση καθηκόντων ευαίσθητων στο φύλο, όπως έρευνες. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΠΒ επιθυμεί να τονίσει ότι, ανεξαρτήτως ηλικίας, σε άτομα που στερούνται της ελευθερίας τους θα πρέπει να γίνεται έρευνα μόνον από προσωπικό του ίδιου φύλου και ότι οποιαδήποτε έρευνα απαιτεί να γδυθεί ο κρατούμενος θα πρέπει να πραγματοποιείται μακριά από τα μάτια προσωπικού φύλαξης του άλλου φύλου. Οι αρχές αυτές ισχύουν κατά μείζονα λόγο σε σχέση με τους ανηλίκους.

27. Τέλος, σε αρκετά ιδρύματα που επισκέφθηκαν, αντιπροσωπείες της ΕΠΒ παρατήρησαν το προσωπικό φύλαξης που έρχεται σε άμεση επαφή με ανηλίκους εμφανώς να φέρει γκλομπ. Τέτοια πρακτική δεν είναι ευνοϊκή για την προώθηση θετικών σχέσεων μεταξύ προσωπικού και κρατουμένων. Κατά προτίμηση, το προσωπικό φύλαξης δεν θα πρέπει να φέρει γκλομπ καθόλου. Αν, παρόλα αυτά θεωρείται απολύτως απαραίτητο να το κάνει, η ΕΠΒ συνιστά τα γκλομπ να είναι κρυμμένα από την κοινή θέα.

Κέντρα κράτησης για ανηλίκους

1. εισαγωγή

28. Κατά την άποψη της ΕΠΒ, όλοι οι ανήλικοι που στερούνται της ελευθερίας τους επειδή κατηγορούνται ή είναι καταδικασμένοι για ποινικά αδικήματα, θα πρέπει να κρατούνται σε κέντρα κράτησης ειδικά σχεδιασμένα για άτομα αυτής της ηλικίας, που παρέχουν καθεστώς ειδικά διαμορφωμένα για τις ανάγκες τους και να είναι επανδρωμένα από προσωπικό εκπαιδευμένο να χειρίζεται τους νέους.

Επιπλέον, η φροντίδα των υποδίκων ανηλίκων απαιτεί ιδιαίτερες προσπάθειες για τη μείωση του κινδύνου μακροχρόνιας αδυναμίας κοινωνικής προσαρμογής. Αυτό απαιτεί μια διεπιστημονική προσέγγιση, που αξιοποιεί τις δεξιότητες μιας ποικιλίας επαγγελματιών (συμπεριλαμβανομένων διδασκόντων, εκπαιδευτών και ψυχολόγων), προκειμένου να ανταποκριθεί στις ιδιαίτερες ανάγκες των ανηλίκων μέσα σε ένα ασφαλές εκπαιδευτικό και κοινωνικο-θεραπευτικό περιβάλλον.

2. Υλικές συνθήκες κράτησης

29. Ένα καλοσχεδιασμένο κέντρο κράτησης ανηλίκων θα παρέχει θετικές και εξατομικευμένες συνθήκες κράτησης για νεαρά άτομα στερούμενα της ελευθερίας τους. Εκτός από το ότι πρέπει να έχουν επαρκές μέγεθος, καλό φωτισμό και εξαερισμό, οι χώροι ύπνου και διαβίωσης των ανηλίκων πρέπει να έχουν σωστή επίπλωση, καλή διακόσμηση και να παρέχουν κατάλληλα οπτικά ερεθίσματα. Αν δεν υπάρχουν επιτακτικοί λόγοι ασφαλείας για το αντίθετο, οι ανήλικοι θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κρατήσουν μια λογική ποσότητα προσωπικών αντικειμένων.

30. Η ΕΠΒ, θα προσέθετε ότι, σε ορισμένα ιδρύματα, έχει παρατηρήσει μια τάση να αγνοούνται οι ανάγκες προσωπικής υγιεινής των γυναικών κρατουμένων, περιλαμβανομένων και των κρατούμενων κοριτσιών. Για αυτόν τον υπόδικο πληθυσμό, έχει ιδιαίτερη σημασία η άμεση πρόσβαση σε εγκαταστάσεις υγιεινής και πλυσίματος, καθώς και η παροχή ειδών υγιεινής, όπως σερβιέτες. Μη παροχή τέτοιων βασικών αναγκών μπορεί να αποτελέσει από μόνη της, ταπεινωτική μεταχείριση.

3. δραστηριότητες του καθεστώτος

31. Παρόλο που η έλλειψη χρήσιμης δραστηριότητας είναι επιζήμια για κάθε κρατούμενο, είναι ιδιαίτερα επιβλαβής για τους ανήλικους, που έχουν ιδιαίτερη ανάγκη σωματικής δραστηριότητας και πνευματικής διέγερσης. Θα πρέπει να προσφέρεται στους ανήλικους που στερούνται της ελευθερίας τους ένα πλήρες πρόγραμμα επιμόρφωσης, αθλητισμού, επαγγελματικής εκπαίδευσης, αναψυχής και άλλων χρήσιμων δραστηριοτήτων. Η φυσική αγωγή θα πρέπει να αποτελεί ένα σημαντικό μέρος αυτού του προγράμματος.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι τα κορίτσια και οι νέες κοπέλες που στερούνται της ελευθερίας τους θα πρέπει να απολαμβάνουν την πρόσβαση σε τέτοιου είδους δραστηριότητες, με ίσους όρους με τους άρρενες ανήλικους κρατούμενους. Πολύ συχνά, η ΕΠΒ έχει συναντήσει νεαρές ανήλικες που τους προσφέρονται δραστηριότητες που στερεότυπα θεωρούνται «κατάλληλες» για αυτές (όπως ράψιμο ή χειροτεχνία), ενώ στους άρρενες ανήλικους παρέχεται εκπαίδευση με πολύ πιο επαγγελματική φύση. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΠΒ επιθυμεί να εκφράσει την έγκρισή της για τις αρχές που παρουσιάζονται στον Κανόνα 26.4 των *Κανόνων του Πεκίνου*, υπό την έννοια ότι κάθε προσπάθεια πρέπει να καταβληθεί για να εξασφαλιστεί ότι τα ανήλικα κορίτσια που στερούνται της ελευθερίας τους «σε καμία περίπτωση δεν θα λαμβάνουν λιγότερη φροντίδα, προστασία, βοήθεια, θεραπεία και εκπαίδευση από αυτή των νεαρών αρρένων παραβατών. Πρέπει να διασφαλιστεί η δίκαιη μεταχείρισή τους».

32. Τα καθεστώτα αρκετών κέντρων κράτησης ανηλίκων που επισκέφθηκε η Επιτροπή έχουν συμπεριλάβει γενικευμένα συστήματα κινήτρων, τα οποία επιτρέπουν στους ανήλικους την επίτευξη επιπλέον προνομίων σε αντάλλαγμα για την επίδειξη αποδεκτής συμπεριφοράς.

Δεν είναι αρμοδιότητα της ΕΠΒ να εκφράσει μια άποψη για την κοινωνικο-εκπαιδευτική αξία τέτοιων συστημάτων. Δίνει ωστόσο ιδιαίτερη προσοχή στο περιεχόμενο του βασικού επιπέδου του καθεστώτος που παρέχεται σε ανήλικους που υπόκεινται σε αυτά τα συστήματα και το αν ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να προοδεύσουν (και οπισθοδρομήσουν) σε ένα δεδομένο σύστημα περιλαμβάνει επαρκείς μηχανισμούς προστασίας ενάντια στις αυθαίρετες αποφάσεις του προσωπικού.

4. θέματα στελέχωσης

33. Η φύλαξη και η φροντίδα των ανηλίκων που στερούνται της ελευθερίας τους είναι ένα ιδιαίτερα απαιτητικό έργο. Το προσωπικό που καλείται να εκπληρώσει αυτό το έργο θα πρέπει να επιλέγεται προσεκτικά για την προσωπική ωριμότητα και την ικανότητά του να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της εργασίας με - και τη διασφάλιση της ευημερίας της - αυτή την ηλικιακή ομάδα. Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να αφοσιωθεί στη συνεργασία με νεαρά άτομα και να είναι σε θέση να καθοδηγεί και να ενθαρρύνει τους ανήλικους για τους οποίους είναι υπεύθυνο. Όλο το προσωπικό αυτού του είδους, συμπεριλαμβανομένου και εκείνου με καθήκοντα φύλαξης, θα πρέπει να λαμβάνει επαγγελματική κατάρτιση, τόσο κατά τη διάρκεια της εισαγωγής όσο και σε συνεχή βάση και να επωφελείται από την κατάλληλη εξωτερική υποστήριξη και επίβλεψη κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

Επιπλέον, η διεύθυνση τέτοιων κέντρων θα πρέπει να ανατίθεται σε άτομα με προχωρημένες ηγετικές δεξιότητες, που έχουν την ικανότητα να ανταποκρίνονται με αποτελεσματικό τρόπο στις πολύπλοκες και ανταγωνιστικές απαιτήσεις που τους επιβάλλονται και από τους ανήλικους και από το προσωπικό.

5. επαφή με τον έξω κόσμο

34. Η ΕΠΒ δίνει ιδιαίτερη σημασία στη διατήρηση καλής επαφής με τον έξω κόσμο για όλα τα άτομα που στερούνται της ελευθερίας τους. Η κατευθυντήρια γραμμή θα πρέπει να είναι η προώθηση της επαφής με τον έξω κόσμο. Τυχόν περιορισμοί τέτοιας επαφής θα πρέπει να βασίζονται αποκλειστικά σε ανησυχίες για την ασφάλεια σημαντικής φύσεως ή σε ανησυχίες συνδεδεμένες με διαθέσιμους πόρους.

Η ενεργή προώθηση των επαφών αυτών μπορεί να είναι ιδιαίτερα ωφέλιμη για τους ανηλίκους που στερούνται της ελευθερίας τους, πολλοί από τους οποίους μπορεί να έχουν προβλήματα συμπεριφοράς που σχετίζονται με τη συναισθηματική στέρηση ή την έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων.

Η ΕΠΒ επίσης επιθυμεί να τονίσει ότι η επαφή ενός ανηλίκου με τον έξω κόσμο δεν θα πρέπει ποτέ να περιορίζεται ή να αποστερείται σαν πειθαρχικό μέτρο.

6. πειθαρχία

35. Μέρη όπου ανήλικοι μπορεί να στερούνται της ελευθερίας τους σχεδόν πάντα έχουν προβλέψεις για πειθαρχικές κυρώσεις που θα επιβάλλονται σε κρατούμενους που δεν συμπεριφέρονται καλά.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΠΒ ανησυχεί ιδιαίτερα για την τοποθέτηση ανηλίκων σε συνθήκες που μοιάζουν με απομόνωση, ένα μέτρο που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη σωματική ή / και τη ψυχική τους ακεραιότητα. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η προσφυγή σε ένα τέτοιο μέτρο πρέπει να θεωρηθεί ως ιδιαίτερα εξαιρετική. Αν ανήλικοι κρατούνται χωριστά από τους άλλους, αυτό πρέπει να συμβαίνει για το συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα και, οπωσδήποτε, θα πρέπει να εξασφαλίζεται κατάλληλη ανθρώπινη επαφή, άδεια πρόσβασης σε αναγνωστικό υλικό και προσφορά τουλάχιστον μιας ώρας υπαίθριας άσκησης καθημερινά.

Όλες οι πειθαρχικές διαδικασίες που εφαρμόζονται σε ανήλικους θα πρέπει να συνοδεύονται από επίσημους μηχανισμούς προστασίας και να καταγράφονται κατάλληλα. Ιδιαίτερα, οι ανήλικοι θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να ακούγονται στο θέμα του αδικήματος που έχουν διαπράξει και να προσφεύγουν σε μια ανώτερη αρχή ενάντια σε οποιαδήποτε κύρωση τους έχει επιβληθεί. Πλήρεις λεπτομέρειες όλων αυτών των κυρώσεων θα πρέπει να καταχωρούνται σε αρχείο που τηρείται σε κάθε εγκατάσταση όπου ανήλικοι στερούνται της ελευθερίας τους.

7. διαδικασίες παραπόνων και επιθεώρησης

36. Οι αποτελεσματικές διαδικασίες παραπόνων και επιθεώρησης αποτελούν θεμελιώδεις μηχανισμούς προστασίας κατά της κακομεταχείρισης στα ιδρύματα για ανηλίκους.

Οι ανήλικοι θα πρέπει να έχουν ανοιχτές οδούς παραπόνων, τόσο εντός όσο και εκτός του διοικητικού συστήματος των ιδρυμάτων και το δικαίωμα εμπιστευτικής πρόσβασης σε μια αρμόδια αρχή.

Η ΕΠΒ προσδίδει επίσης ιδιαίτερη σημασία στις τακτικές επισκέψεις σε κάθε ίδρυμα ανηλίκων από έναν ανεξάρτητο φορέα (για παράδειγμα, επιτροπή επισκεπτών ή δικαστής) που έχει την εξουσία να ακούει και, αν χρειάζεται να λαμβάνει μέτρα για, καταγγελίες κρατουμένων και να επιθεωρεί τη στέγαση και τις εγκαταστάσεις.

8. ιατρικά θέματα

37. Όταν εξετάσε το θέμα των υγειονομικών υπηρεσιών των φυλακών στην 3^η Γενική της Έκθεση (βλ. CPT/Inf (93) 12, παράγραφοι 30 με 77), η ΕΠΒ εντόπισε ορισμένα γενικά κριτήρια τα οποία καθοδηγούν το έργο της (πρόσβαση σε γιατρό, ισοτιμία στην περίθαλψη, συναίνεση ασθενούς και απόρρητο, προληπτική υγειονομική περίθαλψη, επαγγελματική ανεξαρτησία και επαγγελματική ικανότητα). Τα κριτήρια αυτά εφαρμόζονται με την ίδια ισχύ στα κέντρα κράτησης για ανηλίκους.

38. Φυσικά, η ΕΠΒ δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις συγκεκριμένες ιατρικές ανάγκες ανηλίκων που στερούνται της ελευθερίας τους.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι υγειονομικές υπηρεσίες που παρέχονται σε ανηλίκους να αποτελούν ένα αναπόσπαστο τμήμα ενός διεπιστημονικού (ιατρο-ψυχο-κοινωνικού) προγράμματος. Αυτό υπονοεί, μεταξύ άλλων, ότι θα πρέπει να υπάρχει στενή συνεργασία μεταξύ του έργου της ομάδας υγειονομικής περίθαλψης μιας εγκατάστασης (γιατροί, νοσηλευτές, ψυχολόγοι κλπ.) και άλλων επαγγελματιών (συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών λειτουργών και δασκάλων) που έχουν τακτική επαφή με τους κρατούμενους. Ο στόχος θα πρέπει να είναι η διασφάλιση του ότι η υγειονομική περίθαλψη που παρέχεται σε ανηλίκους που στερούνται της ελευθερίας τους αποτελεί ένα τμήμα ενός άσπογου δικτύου υποστήριξης και θεραπείας.

Είναι επίσης επιθυμητό το περιεχόμενο του προγράμματος περίθαλψης ενός κέντρου κράτησης να καθορίζεται γραπτώς και να διατίθεται σε όλα τα μέλη του προσωπικού που μπορεί να κληθούν να συμμετάσχουν σε αυτό.

39. Από όλους τους ανηλίκους που στερούνται της ελευθερίας τους θα πρέπει να ληφθεί η αρμόζουσα συνέντευξη και να τους γίνει σωματική εξέταση από γιατρό το συντομότερο δυνατό μετά την εισαγωγή τους στο κέντρο κράτησης. Πλην εξαιρετικών περιπτώσεων, η συνέντευξη / εξέταση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί την ημέρα εισαγωγής. Ωστόσο, το πρώτο σημείο επαφής ενός νεοαφιχθέντος ανηλίκου με την υγειονομική υπηρεσία θα μπορούσε να είναι ένας πλήρως εξειδικευμένος νοσηλευτής ο οποίος δίνει αναφορά σε ένα γιατρό.

Αν εκτελεστεί σωστά, τέτοιου είδους ιατρικός έλεγχος κατά την εισαγωγή θα πρέπει να επιτρέψει στην υγειονομική υπηρεσία της εγκατάστασης να εντοπίσει νεαρά άτομα με πιθανά προβλήματα υγείας (π.χ. εξάρτηση από ναρκωτικά, τάσεις αυτοκτονίας). Ο εντοπισμός αυτών των προβλημάτων σε αρκετά πρώιμο στάδιο θα διευκολύνει τη λήψη αποτελεσματικών προληπτικών μέτρων στο πλαίσιο του ιατρο-ψυχο-κοινωνικού προγράμματος περίθαλψης.

40. Επιπλέον, είναι αυτονόητο ότι όλοι οι ανήλικοι που στερούνται της ελευθερίας τους θα πρέπει να μπορούν να έχουν εμπιστευτική πρόσβαση σε ένα γιατρό ανά πάσα στιγμή, ανεξάρτητα από το καθεστώς (συμπεριλαμβανομένης της απομόνωσης για πειθαρχικούς λόγους) στην οποία μπορεί να υπόκεινται. Η κατάλληλη πρόσβαση σε μια ποικιλία ειδικευμένης ιατρικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένης της οδοντιατρικής, θα πρέπει επίσης να είναι εγγυημένη.

41. Το έργο της υγειονομικής υπηρεσίας σε όλους τους χώρους κράτησης δεν πρέπει να περιορίζεται στη θεραπεία ασθενών. Θα πρέπει επίσης να φέρει την ευθύνη για την κοινωνική και προληπτική ιατρική. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΠΒ επιθυμεί να τονίσει δύο πτυχές που προκαλούν ιδιαίτερη ανησυχία, σχετικά με τους ανηλίκους που στερούνται της ελευθερίας τους, δηλαδή, τη διατροφή των κρατούμενων και την παροχή εκπαίδευσης σε θέματα υγείας.

Το υγειονομικό προσωπικό θα πρέπει να παίζει έναν ενεργό ρόλο στον έλεγχο της ποιότητας του φαγητού που παρέχεται στους κρατούμενους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους ανήλικους που μπορεί να μην έχουν φθάσει στην πλήρη σωματική τους ανάπτυξη. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι συνέπειες της ανεπαρκούς διατροφής μπορεί να γίνουν εμφανείς πιο γρήγορα - και να είναι πιο σοβαρές - από ότι για εκείνους που έχουν φθάσει σε πλήρη σωματική ωριμότητα.

Είναι επίσης ευρέως αποδεκτό ότι οι ανήλικοι που στερούνται της ελευθερίας τους, έχουν την τάση να επιδεικνύουν επικίνδυνη συμπεριφορά, ιδίως όσον αφορά τα ναρκωτικά (συμπεριλαμβανομένου του αλκοόλ) και το σεξ. Κατά συνέπεια, η παροχή εκπαίδευσης σε θέματα υγείας που σχετίζονται με τους νέους αποτελεί σημαντικό στοιχείο ενός προληπτικού προγράμματος υγειονομικής περίθαλψης. Ένα τέτοιο πρόγραμμα θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να περιλαμβάνει την παροχή πληροφοριών για τους κινδύνους της κατάχρησης ναρκωτικών και για τις μεταδοτικές ασθένειες.